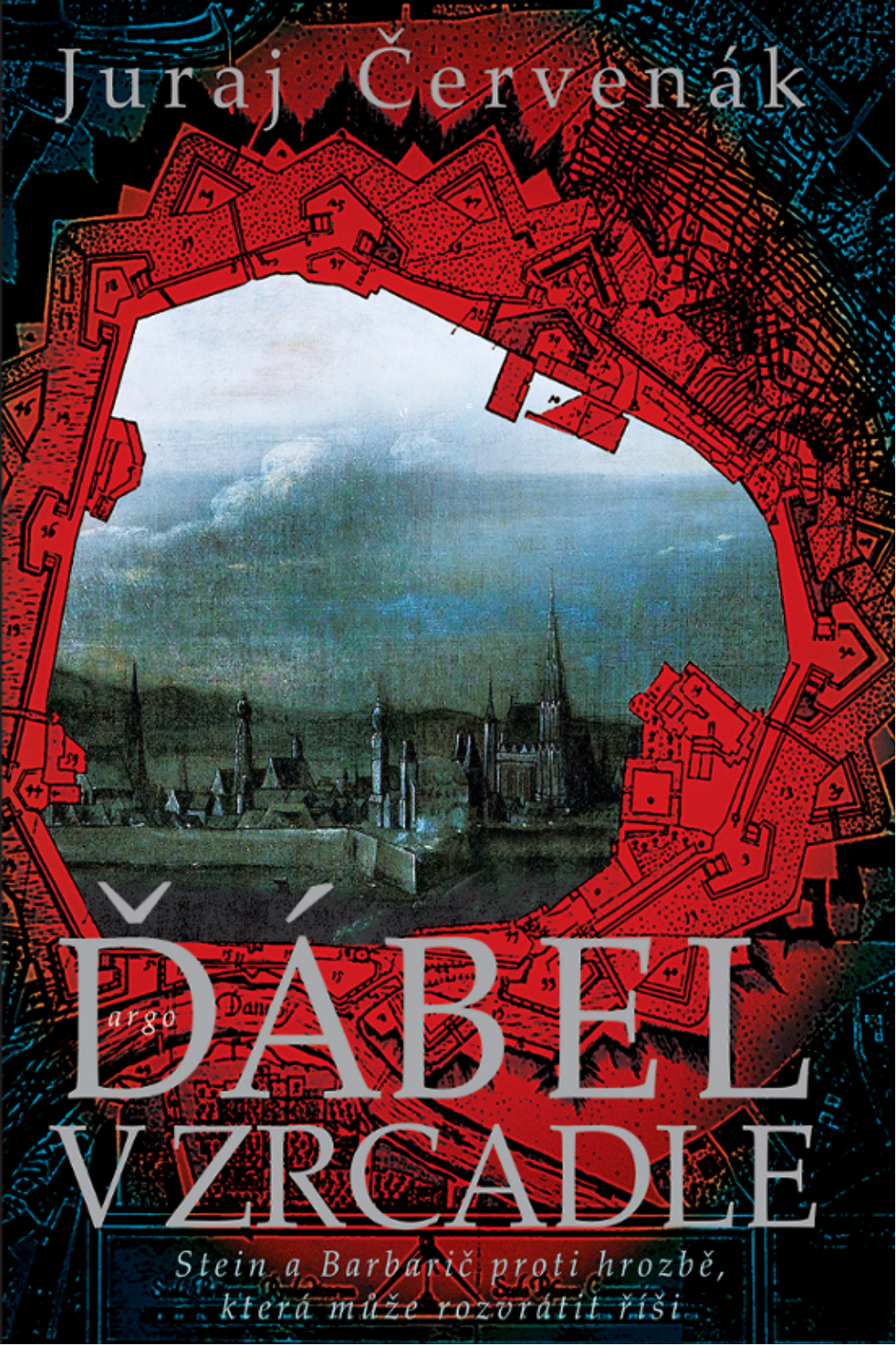

Juraj Červenák

argo

DÁBEL V ZRCADLE

*Stein a Barbářič proti hrozbě,
která může rozoráti říši.*

argo

Ď á b e l v z r c a d l e

Juraj Červenák

Ďábel
v zrcadle

ČTVRTÝ PŘÍPAD
KAPITÁNA STEINA
A NOTÁŘE
BARBARIČE

argo

ARGO, 2016

Copyright © Juraj Červenák, 2016

Cover © Pavel Růt, 2016

ISBN 978-80-257-1985-5 (váz.)

ISBN 978-80-257-2000-4 (e-kniha)

KAPITOLA PRVNÍ

Stein a Barbarič se během plavby po Dunaji dozvídají o hrozbách, kterým čelí říše. Zjeví se záhadný oběšenec a vyjde najevo, že to nebylo dobré znamení.

K útoku na arcivévodovu loď došlo krátce poté, co obeplula východní výběžek Dolního ostrova.

Bylo to dokonalé překvapení. Nikoho ani v nejhorším snu nenapadlo, že by tak blízko Vídně mohlo Matyáši Habsburskému, místodržícímu Rakouska a předpokládanému následníkovi trůnu, hrozit smrtelné nebezpečí. Navíc – na řece? Kdyby putoval koňmo nebo v kočáře napříč zrádnými podunajskými lesy, jeho garda by s možností útoku počítala. Ale na palubě vlajkové lodi dunajské flotily vybavené arzenálem, který by jí záviděly i benátské galéry u Lepanta? Z přídě hrozivě čněly hlavně pěti kolubrin, na bočních zábradlích bylo rozmístěno deset otočných děl a ozbrojenou posádku tvořili povětšinou střelci s mušketami. K nim se teď přidal tucet Matyášových osobních strážců, většinou zkušených a dobře vycvičených vojáků.

Který blázen by se za těchto okolností opovážil zaútočit?

Pomalu končil slunečný květnový den, čtvrtek před sesláním Ducha svatého. Plachtu na hlavním stěžni nadouval příznivý jihovýchodní vánek, takže veslaři nemuseli s proudem Dunaje svádět příliš urputný boj – kyl řezal hladinu jako nůž. Z nížinných lesů na břehu se tu a tam vynořovaly vesnice, většinou chorvatská osídlení, která před lety zalidnila ruiny a spáleniště z časů tureckého obléhání Vídně a drancování všeho v dosahu.

Kapitán Joachim Stein a notář Matěj Barbarič seděli s následníkem trůnu na vyvýšené zádi, ve stínu brokátové stříšky napnuté na vyřezávané dřevěné konstrukci.

Steinovi bylo něco přes čtyřicet, ale vlasy a vousy už mu prokvetly prvními šedinami. Ocelové oči, hranatý obličej

a ramenatá postava se hodily k jeho nátuře rozeného vojáka. Barbarič byl sice o půl hlavy vyšší a o sedm let mladší, ale působil měkčeji a poddajněji, už na první pohled měl sklony k zahálce a neodepřel si pití a jídlo v libovolném množství. Levou ruku měl zpevněnou dlahou a zavěšenou v obinadle na krku – při nedávném dobrodružství v dunajských lesích utrpěl zlomeninu předloktí.

V hezkém počasí se arcivévoda nemínil dusit v těsné a tmavé velitelské kajutě v podpalubí, a obsadil proto kapitánský můstek. S notářem se skláněli nad šachovnici z ebenu a slonoviny a mračili se na alabastrové figurky. Habsburk se zmínil, že nádhernou šachovou soupravu mu daroval budínský paša Muhammad během mírových rokovaní před pěti lety. Od té doby svou sbírku tureckých cenností rozšiřoval už jen o válečnou kořist – rokování totiž skončila neúspěchem a v Podunají se rozhořela válka.

„Tuhle patálii mi byl čert dlužen,“ zabručel a provedl odvažný tah slonem. Figurky měly starobyrou perskou podobu – šacha a vezíra chránili válečné vozy, sloni, koně a pěšáci.

Barbarič zvedl hlavu.

„Myslím tu záležitost s biskupem Khleslem, samozřejmě,“ dodal arcivévoda, vzal prázdný pohár a nastavil ho sluhovi, který stál za ním se zlatou karafou v rukách. V Prešpurku, odkud dopoledne vypluli, dostal následník darem tři soudky ze zásob městského vinného sklípku. „I bez ní mám starostí až nad hlavu. Chci to co nejdříve smést ze stolu. Očekávám od vás, že se do případu pořádně zakousnete a rychle ho vyřešíte.“

„Spolehněte se, Vaše Jasnosti,“ prohlásil Stein. „Zjistíme, kdo usiluje o biskupův život. A pokud bude třeba, rázně s ním skončujeme.“

Následník trůnu na něj úkosem pohlédl. „Pokud jste mě tímto příslibem chtěl uklidnit, kapitáne, příliš se vám to nepodařilo.“

„Pane?“

„Nepřeji si, aby vaše pátrání skončilo krveprolitím jako v Prešpurku nebo v Praze. Nepotřebujeme další skandál, který se rozkřikne po celé monarchii.“

„Pane, pokud to bude nevyhnutelné pro záchranu biskupova života...“

„No právě, Steine! Pokud to bude *nevyhnutelné*. Vzpomeňte si na to pokaždé, když budete mít na mušce nějakého podezřelého. Nejdříve vyslýchat, až potom střilet a sekat.“

„Je těžké v tuto chvíli odhadovat vývoj vyšetřování,“ řekl Barbarič. „Zatím víme příliš málo.“

Málo v tomto případě znamenalo *nic*. Arcivévodův krátký pobyt v Prešpurku, související s uzavřením jejich předchozího případu, přerušila spěšná zpráva od vídeňského biskupa Melchiora Khlesla. Oznamoval místodržícímu, že se z jistých důvodů obává o svůj život. Více se měli dozvědět po návratu do Vídně.

„Situace je zjevně vážná,“ hodnotil Habsburk. „Mějte na paměti toto: Biskup není žádný zbabělec. Co se známe, je pro mne vzorem rozvahy, ba přímo chladnokrevnosti. Netropí planý poplach kvůli hloupostem a hysterie či panika je mu naprosto cizí. Tato věc ho však znepokojila natolik, že ani nepočkal na můj návrat a poslal mi naléhavou zprávu. Což znamená, že tuto hrozbu není radno brát na lehkou váhu.“

„Nebereme,“ ujistil ho Barbarič. „Hned jak zakotvíme ve Vídni, navštívíme ho a požádáme o podrobnosti. Jsem zvědav, co Jeho Excelenci tak vyděsilo. Přece jen, muž v jeho postavení...“ Notář zaváhal a odkašlal si. „Chci říct... nemohlo ho překvapit, že si někdo přeje jeho smrt.“

Arcivévoda zabodl do notáře zkoumavý pohled. „Opatrně, Barbariči. Doufám, že zde nehrají roli vaše osobní pocity a náboženské vyznání.“

„To v žádném případě, Vaše Jasnosti.“ Notář sklopil zrak a trochu zbledl. „Jak jsem vás už několikrát ujistil, jsem sice evangelík, ale úzkostlivě se vyhýbám jakékoli... náboženské

angažovanosti. Chtěl jsem jen poukázat na skutečnost, že biskup Khlesl... zkrátka, je vůdcem rekatolizace..."

„Přestaňte s tím koktáním a odkašláváním, Barbariči. Víím, co máte na mysli. Toto svaté poslání učinilo z Khlesla terč nenávisti ze strany luteránských odpadlíků. A nejen jejich.“

Barbarič se snažil tvářit neutrálně. *Nenávist* bylo možná ještě slabé slovo. V převážně protestantských Uhrách považovali Khlesla, vlajkonoše čím dál důraznější a násilnější protireformace, za vtěleného Antikrista. V Čechách, Rakousku a Štýrsku už došlo k povstáním protestantských stavů i prostého lidu. Šířily se zvěsti, že brzy vypukne ozbrojený odpor i v Horních Uhrách a Sedmíhradsku.

„Ať už Khleslovi hrozí cokoli,“ dodal arcivévoda, „nesmí se mu nic stát. Luteráni by jeho smrt oslavovali, možná by je i povzbudila k odvážnějšímu vzdoru. Musel bych na to odpovédět, a v současnosti opravdu nepotřebuji stupňování náboženských nepokojů.“

„Pochybují, že rakouští protestanti stojí o další krveprolití,“ poznamenal Barbarič. Narážel na velké povstání, které se v Matyášových državách rozhořelo před dvěma lety. Arcivévoda ho nelítostně potlačil. Několik tisíc protestantů bylo pověšeno nebo shořelo na hranicích, půda kolem měst jako Linec nebo Kremže zůstala poseta hromadnými hroby. „Myslím, že jste jejich snahy o rovnoprávnost zlomil, Vaše Jasnosti – jestli ne nadobro, tak alespoň na velmi dlouhou dobu.“

„*Rovnoprávnost?*“ Arcivévodovi zaškubalo kníry. „Nešlo jim o žádnou náboženskou rovnoprávnost, Barbariči. To je jen vaše idealistická představa. Já jsem v severním Rakousku bojoval s fanatiky, kteří považují katolickou církev za zdegenerované zlo hodné vyhubení. Jen si vzpomeňte na Münster a další města nebo celé oblasti, které ovládli novokřtenci a jiné protestantské sekty. Katolíky tam vyvražďovali po tisících, včetně žen a dětí. Však také proto, že jsme museli bojovat s touto pohromou, se Turci prodrali až k Budínu a Vídni.“

Chceme-li se zachránit před mohamedánskými pohany, musíme křesťanskému světu vrátit soudržnost!“

Vyvráždováním protestantů? pomyslel si Barbarič, ale nahlas to nevyslovil. Arcivévoda do sebe zarputile lil víno. Ale místo toho, aby mu pomohlo otupit starosti, s přiopilou myslí se jeho nálada neustále zhoršovala.

„Měli bychom zvážít,“ ozval se Stein, „jestli se ta hrozba nevztahuje i na vás, Vaše Jasnosti.“

Následník trůnu po něm louppl očima. „Myslíte?“

„Biskup je váš pobočník a hlava dvorské rady. Cokoli dělá, většinou dělá s vaším osobním souhlasem.“

„A naopak, vy konáte výhradně s jeho požehnáním,“ dodal Barbarič.

„Přirozeně. Lepšího rádce bych našel jen stěží. Khlesl je znamenitý vzdělanec, jeden z nejlepších mozků říše. Vyniká v umění diplomacie, ovládá církevní i světské právo. Dokonce i ve vojenských záležitostech se vyzná lépe než mnohý generál.“

Notář vážně přikývl. „Je tedy logické předpokládat, že pokud ho někdo nenávidí, bude mít stejný postoj i k vám.“

Arcivévoda se znovu zachmuřil. Když se tvářil takhle, vypadal hrozně. Byl to štíhlý, vysoký a pevný muž s přísnými rysy – z úzkého protáhlého obličejce s velkým zahnutým nosem hleděly pichlavé oči. Vojenské vzezření zdůrazňovaly krátce ostříhané vlasy. Kníry už měl prošedivělé, stejně jako špičatou bradku, která dodávala spodní čelisti na útočnosti.

„Jestli mě někdo chce vidět pod zemí, ať se postaví do řady. Je dlouhá několik mil a v jejím čele stojí můj milovaný bratr.“ Šlechtic si podrážděně odfrkl, znovu si dopřál doušek vína a sklonil zrak k šachovnici. „Zanedbáváme hru, Barbariči. Měl jste dost času. Hrajte!“

Notář poslechl a táhl. Stein se zachmuřil, protože viděl, že se Barbarič hloupě vzdal dobré pozice. Arcivévoda vrhl na soupeře podezřívavý pohled.

„Co to má znamenat?“

„Prosím?“

„Udělal jste to schválně? Měl jste na dosah vítězství, a na jednou se dopustíte takové začátečnické chyby? Nanejvýš tři tahy, a rozdrtím vás.“

„Ach, opravdu?“ naklonil se Barbarič nad šachovnici, jako by se úporně snažil pochopit Matyášovu taktiku. „Já... to bude asi tím vínem, Jasnosti. Je silné, a v tomhle horku... nesoustředil jsem se.“

„Nechte si to,“ zavrčel následník trůnu a rychle kontroval, přičemž podrážděně klepl figurkou. Barbarič nenápadně pohlédl na Steina a výrazem tváře mu prozradil, že vítězství skutečně zahodil záměrně. Kapitán zavrtěl hlavou na znamení, že to nebyl dobrý nápad – Matyáš to prokoukl a jeho nálada se ještě zhoršila. Proto když dal notáři po třech tazích mat, neradoval se, ale zaklel a znovu kývl na sluhu, aby mu dolil.

„Ještě jednu partii?“ zeptal se Barbarič.

„K čertu s vámi!“

„A se mnou, Jasnosti?“ navrhl Stein. „Já vás nenechám vyhrát, slibuji.“

Arcivévoda se na kapitána ošklivě podíval a přikázal sluhovi, aby stolek se šachy uklidil.

Ponořili se do mlčení.

Na lavicích po stranách středové lávky se v rytmu bubnu skláněli a zase zvedali polonazí veslaři. Řetězy na okovech řinčely – většinou šlo o turecké zajatce.

Před přídíl se vynořil Dolní ostrov. Pokrývaly ho většinou vlhké, na zvěř bohaté lesy, sahající až po císařskou oboru Prater. Galéra zamířila doleva, hlavním tokem Dunaje, který obtékal ostrov z jihu a odděloval ho od Vídně. Na severu ho z krajiny vykrajovalo vodnaté říční rameno.

Minuli přístav s dřevěným molem, patřící k trhoveckému a pivovarnickému městečku Schwechat. Potom Dunaj znovu sevřely lesy. Řeka byla v těchto místech klikatá, plná zátočin a zrádných mělčin. Statný lodivod u kormidelní páky vzadu

na můstku musel ta místa dobře znát, aby loď bezpečně dovedl do vídeňského přístavu.

„Občas mě přepadne pocit, že se mi věci vymkly z rukou,“ přerušil arcivévoda nepřijemnou odmlku. Podráždění ho náhle přešlo, dostavila se další fáze opilosti – skleslost a světabol. „Do Ostrihomi přitáhlo obrovské vojsko nového velkovezíra Damata Ismaila. Vyjednávání nikam nevedou, takže nás v létě, nejpozději na podzim čeká další turecká invaze do Horních Uher. Které možná nebude mít kdo chránit.“

Stein a Barbarič se na Habsburka tázavě zadívali. Zřejmě nakouzl něco, co hraničilo se státním tajemstvím. Oficiálně se totiž tvrdilo, že válka se sultánem pokračuje úspěšně.

„V hraničních pevnostech a táborech je nutné zjednat pořádek,“ povzdechl si arcivévoda. „Pálffy a Schwarzenberg jsou zkušenými velitelé, jenže válka už trvá příliš dlouho. Vojáci jsou u konce se silami. Žold je nepravdivý, vážné zásobování, rozmáhají se nemoci a hlad. Dezerce jsou na denním pořádku – z uprchlíků se pak stává škodná, štvanci a lupiči. Podle poslední Schwarzenbergovy zprávy hrozí ve vojsku rozsáhlá vzpoura. A jako by to vše nestačilo, je tu ta pohroma se Sedmihradskem. Prokletý Báthory!“

„Kterého Báthoryho máte na mysli, Vaše Jasnosti?“ zeptal se Barbarič.

„Kardinála Ondřeje, přirozeně. Koho jiného?“

„Je to velmi rozvětvený rod. Nějací Báthoryové dokonce žijí na malém statku nedaleko Schemnitzu...“

„Mluvím o tom sedmihradském zrádci!“

„Není kardinál Báthory spojencem Habsburků?“ divil se Stein. „Je to přece zanícený katolík, velmistr Dračího řádu...“

„K čertu, Steine, žil jste poslední rok na opuštěném ostrově? Kardinál se k říši otočil zády. Nechce s námi mít nic společného. Víc pošilhává na sever, do Polska.“

„Pochopitelně,“ utrousil Barbarič. „Jeho strýc Štěpán Báthory byl polským králem.“

„A Ondřej by rád kráčet v jeho stopách,“ přikývl arcivévoda a znovu se zhluboka napil. Líl do sebe víno jako vodu. „Jenže říše se Sedmihradská nemíní vzdát. Dvorská vojenská rada se rozhodla poslat tam vojsko. Jako obvykle, nadutci z Prahy vydali rozkaz a já jako velitel válečného pohraničí ho musím vykonat. Dostal jsem dopis, podepsaný roztřesenou Rudolfovou rukou, ale zaručeně sesmolený těmi jeho poskoky Rumpfem a Trautsonem. Prý mám na východ poslat Slavíka.“

Barbarič zvedl pohled od poloprázdné číše. „Slavíka?“

„Generála Giorgia Bastu. Svého hlavního vojenského poradce.“

„Ano, to jméno dobře znám, ale... *Slavík?*“

„Generálova přezdívka. Copak jste ji ještě neslyšel?“

Notář zavrtěl hlavou.

„A zjevně jste se s ním nikdy nesetkal osobně.“

„Neměl jsem tu čest.“

„Basta svého času bojoval v Normandii. Při obléhání Rouenu se dostal do souboje s obávaným anglickým šermířem Rogerem Williamsem. Ten mu mečem prosekl hrdlo a Basta přežil jen zázrakem. Od té doby má škaredou jizvu a chraplavý hlas, kterému je špatně rozumět.“

„Ach tak...“

„Slavík je tvrdý, neúprosný velitel. Oddaný říši a církvi. Jen díky němu jsem potlačil povstání luteránských sedláků před dvěma lety. Jeho strašidelná pověst mi pomáhá udržovat v Rakousku alespoň jakýs takýs pořádek. Jenže teď musí na rozkaz Prahy odjet do všivého Sedmihradska. Jistě nebudu daleko od pravdy, když řeknu, že odvelením Basty z Vídně se mě drahý bratříček a jeho dvorní pochlebovači snaží cíleně oslabit...“

„Na pravoboku!“

Tři muži překvapeně vykoukli zpod stříšky. Výstraha zazněla z koše na hlavním stěžni, kde seděl pozorný strážce. Téměř všechny hlavy na palubě se otočily k severnímu břehu.

„Co se děje?“ zabručel arcivévoda, vstal a vylezl na okraj vyvýšené zádě. „Kapitáne?“

Postarší šlachovitý kapitán Ambrogio stál na spodním ze tří schodů, kterými se scházelo z můstku na hlavní palubu.

„Nejsem si úplně jistý, Vaše Jasnosti.“

Galéra právě vplula do říčního ohybu. Dunaj se obtácel kolem kamenitého výběžku, který se z jihu zvolna nořil do vody. Podél něj hrozilo uvážnutí na mělčině, a kormidelník proto manévroval s lodí po vnější, severní straně ohybu, kde měla voda dostatečnou hloubku.

„Co, sakra...?“ zabručel Stein, když s Barbaričem přešli k Habsburkovi.

Na severním břehu, který byl teď vzdálený sotva na trojí délku vesel, rostl hustý les. Stromy se tiskly těsně k vodě, mnohé se nakláněly nad hladinu, jako by se kochaly odrazem svých košatých korun.

Na větvi statného habru visel oběšenec.

„Proboha,“ vydechl Barbarič a přimhouřil oči. „To je...?“

„Jenom panák,“ řekl Stein. „Sláma a hadry.“

„Na krku mu visí cedule. Vidíte, co je na ní napsáno?“

„*Teufel Im Spiegel*.“

„Dábel v zrcadle? Co to znamená?“

„Jak to mám vědět?“

„Vaše Jasnosti!“

To křičel kapitán Jaroslav Berka z Dubé, velitel arcivévodovy osobní stráže. Po středové lávce pospíchal z přídě na zád, přičemž si přidržoval meč zavěšený na pásu, aby ho nebouchal do nohy.

„Vaše Jasnosti, neukazujte se! Je to nebezpečné!“

„Má pravdu,“ podpořil Berku Stein a chopil se své pušky. „Ta věc se tu neobjevila náhodou.“

„Ne,“ přikývl Habsburk. „Je to výstraha.“

„Pane,“ vyběhl kapitán Berka po schodech na zád, „nejlepší bude, když sejdete do kajuty. Tady nejste...“

Zaduněl výstřel. Arcivévoda sebou škulbl, pootočil se a upadl na Barbariče. Notář ho včas zachytil zdravou rukou, ale ztratil rovnováhu a oba se svalili na palubu.

„Kristepane!“ vykřikl Berka a instinktivně se přikrčil. „Kryjte se! Zranili Jeho Jasnost! Je to past!“

Barbarič se s nesrozumitelným blábolením snažil vyhrabat zpod Habsburka, a přitom si ještě víc nezranit zlomenou ruku. Kapitán Berka se sklonil k arcivévodovi, popadl ho v podpaží a táhl ho zpátky pod stříšku. Velmož popadl dech a bolestně zařval. Obě dlaně si tiskl k pravému boku a skrz prsty mu crčela krev.

„Ke střelbě připravit!“ překřičel duchapřítomný kapitán Ambrogio vřavu na palubě. Střelci patřící k lodní posádce si horečně chystali muškety, členové arcivévodovy osobní stráže vytahovali pistole a karabiny. Mezitím pohledy pátrali po cíli.

„Kourř!“ křikl Stein a přirazil si k rameni pažbu těšínské pušky. „Vpravo od viselce!“

Ti s bystřejšíma očima to zahlédli – nad břehem se na tmavém pozadí lesa rozplýval obláček kouře z výstřelu.

„Připravte se!“ zvolal kapitán Ambrogio a přeběhl k zábradlí na pravoboku. „Zamířit! Pal!“

Muškety a pistole zarachotily. Kulky škubaly kůru stromů. Na hladinu dopadlo pár větví.

Stein skřípal zuby. Pořád nevystřelil. Pátral zrakem po lese a hledal cíl.

„No tak, ukaž se,“ syčel, ale i když byl břeh blízko, viděl v lese jen nehybné stíny.

Nikdo na břehu střelbu neopětoval. Muži na palubě přesto dobýjeli zbraně a chystali se na druhou salvu. Kapitán Ambrogio přistoupil k otočnému dělu na jednom ze sloupků zábradlí a rychle zkontroloval nálož. Vzadu se dala vytáhnout část hlavně podobná bronzovému džbánů s uchem – dovnitř se však nenalévalo pivo, ale vkládala nálož pro výstřel: prach,